

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти
Центр інноваційних освітніх технологій

РЕКОМЕНДОВАНО

Науково-методичною радою
Інституту права, психології та
інноваційної освіти Національного
університету «Львівська
політехніка»

Протокол № 3 від 23.02.2026 р.

СХВАЛЕНО

Вченою радою
Інституту права, психології та
інноваційної освіти
Національного університету
«Львівська політехніка»

Протокол № 7/26 від 23.02.2026 р.

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів загальної середньої освіти
«КАР'ЄРНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ»

Львів 2026

Розробники:

Центр інноваційних освітніх технологій Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»

Носкова Маргарита Вячеславівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри практичної психології ментального здоров'я, директор Центру інноваційних освітніх технологій Національного університету «Львівська політехніка»

Куций Олександр Анатолійович, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри практичної психології ментального здоров'я, Національного університету «Львівська політехніка»

Дубова Ольга Євстахівна, старший викладач кафедри практичної психології ментального здоров'я, Національного університету «Львівська політехніка»

Напрямок підвищення кваліфікації: кар'єрне консультування здобувачів освіти

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти на тему «Кар'єрне консультування в Новій українській школі». Наказ МОН України від 04.11.2025 № 1450.

Термін дії програми: з 23.02.2026 до 22.02.2031 року.

Рецензенти:

Криштанович Світлана Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та психології Львівського державного університету фізкультури і спорту імені Івана Боберського;

Борисенко Зоряна Тарасівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри практичної психології ментального здоров'я, Національного університету «Львівська політехніка»

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми. Стрімкі темпи розвитку економіки та суспільства зумовлюють появу нових професій значно швидше, ніж це було в історії людства. Сучасні та прийдешні покоління стикнуться з необхідністю кілька разів змінити професію та фах. Саме тому надзвичайно актуальним є формування у молодого покоління навичок побудови власної траєкторії вибору професії, планування кар'єри та її розвитку. Важливо, щоб на ранньому етапі професійної орієнтації та першого вибору професії поруч була компетентна людина, яка може допомогти розібратись у власних можливостях, бажання та співвіднести їх з реаліями ринку праці. Складний процес кар'єрного консультування, що ґрунтується на кращих практиках психологічного діагностування, фасалітації та коучингу, потребує від фахівця серйозної підготовки, теоретичних знань та практичних умінь та навичок. Ця програма підвищення кваліфікації покликана допомогти педагогічним працівникам, які здійснюють або планують здійснювати кар'єрне консультування здобувачів освіти у старшій профільній школі.

Цільова аудиторія: педагогічні працівники закладів загальної середньої, які здійснюють або планують здійснювати кар'єрне консультування здобувачів освіти.

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС)..

Особливості реалізації програми. Це практико орієнтована програма, що гармонічно поєднує теоретичні лекції, які є підґрунтям для подальшого опрацювання практичних кейсів, формування та розвитку практичних навичок у виборі методів, прийомів та технологій психологічного діагностування та консультування з питань кар'єри, ведення групових та індивідуальних консультацій та тренінгів, побудови індивідуальної траєкторії майбутньої кар'єри старшокласника. В процесі навчання використовуються інтерактивні онлайн лекції та практичні заняття, дискусії, обговорення проблемних питань, виконання творчих практичних завдань тощо. Як підсумок навчання слухачі виконують підсумковий тест. У кожного слухача після завершення навчання буде сформоване власне портфоліо з дидактичними та методичними матеріалами, що допоможуть їм впроваджувати набуті знання та навички у професійну діяльність.

Форма підвищення кваліфікації. Інституційна (дистанційна)

Мета підвищення кваліфікації полягає у формуванні та розвитку у педагогічних працівників практичних навичок здійснення кар'єрного консультування здобувачів освіти за допомогою ефективних інструментів психологічного діагностування, фасалітації та коучингу для побудови

індивідуальної траєкторії вибору професії старшокласником.

Завдання підвищення кваліфікації.

1. Ознайомити педагогічних працівників із нормативною базою запровадження посади кар'єрного радника у старшій профільній школі, теоретичними та практичними підходами до кар'єрного консультування у ранньому юнацькому віці.
2. Сформувати у слухачів знання та уміння використовувати методики психологічного діагностування та консультування для професійного самовизначення учнів.
3. Розвинути у слухачів навички проведення індивідуальних та групових профорієнтаційних заходів; мотиваційних, консультативних та коучингових бесід, створення індивідуальних кар'єрних траєкторій для старшокласників.
4. Заохочувати педагогів застосовувати цифрові інструменти для кар'єрного супроводу.
5. Розвивати навички використання етичних стандартів та психологічних принципів під час кар'єрного консультування .

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться (відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом МОН від 29 серпня 2024 року №1225): інформаційно-цифрова компетентність (А3), психологічна компетентність (Б1), емоційно-етична компетентність (Б2), компетентність педагогічного партнерства (Б3), здатність до навчання впродовж життя (Д1).

Очікувані результати підвищення кваліфікації.

За результатами навчання слухачі оволодіють знаннями та набудуть (удосконалять) уміння, навички та способи діяльності щодо:

- Розбудови системи професійної орієнтації та кар'єрного консультування ЗЗСО в контексті профільної середньої освіти, нормативно-правових засад та державної політики;
- Упровадження в практику кар'єрного консультування сучасних моделей, методів, технологій та інструментів;
- Здійснення кар'єрного консультування здобувачів базової та профільної середньої освіти, супроводу індивідуальної освітньої траєкторії та кар'єрного вибору учнів;
- Виявлення освітніх, мотиваційних і кар'єрних потреб здобувачів з урахуванням вікових, гендерних, соціокультурних та індивідуально-психологічних особливостей на засадах безстереотипного та інклюзивного підходів;
- Формування та розвитку в здобувачів навичок самопізнання, цілепокладання, прийняття рішень і планування власної освітньої траєкторії та кар'єрного вибору як у межах освітнього процесу;
- Інтегрування профорієнтаційних елементів у навчальні програми, виховну та

проектну діяльність відповідно до принципів НУШ, забезпечуючи міжпредметність та компетентнісний підхід.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

В процесі навчання для оцінювання використовується накопичувальна система балів. За кожну активність, виконання практичних завдань, участь у дискусіях, аналізі кейсів тощо слухач отримуватиме бали. Максимальна кількість балів – 100, мінімальна кількість балів для зарахування результатів навчання – 60.

Підсумкове тестування передбачає максимальну оцінку 20 балів, що також входить у заявлені 100 балів, однак, підсумковий тест вважається пройденим якщо слухач набрав не менше 10 балів. Учасники, які успішно виконали всі вимоги, отримують сертифікат про підвищення кваліфікації Національного університету «Львівська політехніка».

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: Учасники, які успішно виконали всі вимоги, отримують сертифікат про підвищення кваліфікації Національного університету «Львівська політехніка». Дизайн, спосіб виготовлення, порядок видачі та облік виданих сертифікату відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (з урахуванням змін).

Вартість: 800 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено органічне поєднання теоретичного та практичного матеріалу курсу, орієнтованого на формування у педагогічних працівників професійних компетентностей у сфері кар'єрного консультування старшокласників в умовах реформування загальної середньої освіти.

Зміст програми складається з 2 модулів та 6 взаємопов'язаних тем. На заключному етапі навчання слухачі складають підсумковий тест. Максимальна кількість балів яку можуть здобути слухачі курсу – 100 балів. Мінімальна кількість балів для зарахування навчання – 60 балів. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат встановленого зразка.

Навчальні години розподілено так: всього 30 годин, з них: 8 годин лекційні заняття, 16 годин - практична робота, 4 години – самостійна робота, 2 год – контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контроль знань
Модуль 1. Теоретико-методологічні основи кар'єрного консультування					
Тема 1.1. Поняття про кар'єру та теорії кар'єрного консультування	4	2	2		
Тема 1.2. Мотивація старшокласників до вибору професії	2	-	2		
Тема 1.3. Вікові та психологічні особливості професійного самовизначення	4	2	2		
Разом за модулем 1	10	4	6	0	0
Модуль 2. Форми, методи та технології кар'єрного консультування					
Тема 2.1. Форми, методи та прийоми кар'єрного консультування	4	2	2		
Тема 2.2. Технології кар'єрного консультування здобувачів освіти	7	1	4	2	
Тема 2.3. Формування індивідуальної траєкторії професійного вибору	7	1	4	2	
Підсумкове тестування	2	-			2
Разом за модулем 2	20	4	10	4	2
РАЗОМ	30	8	16	4	2

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Теоретико-методологічні основи кар'єрного консультування

Тема 1.1. Поняття про кар'єру та характеристика її психологічної складової. Нормативно-правова база щодо організації роботи кар'єрного радника, зокрема у закладі освіти. Теорії та моделі кар'єрного консультування (теорії Дж. Голланда та В. Парсонса, С. Брауна, М. Савікаса, Д. Супера) їх сутністю та особливостями. Поняття кар'єри як суспільного явища та психологічної характеристики особистості. Поняття кар'єрного консультування, його мета, завдання, нормативно-правове забезпечення, значення для забезпечення реформування профільної старшої школи. Основні теорії та моделі кар'єрного консультування.

Тема 1.2. Мотивація старшокласників до вибору професії.

Сутність поняття «мотивація». Мотивація до вибору професії старшокласниками, їх групування. Значення зовнішніх та внутрішніх мотивів вибору майбутнього

фаху (престижність професії, наслідування, вплив сім'ї, традицій, ЗМІ тощо). Значення самоусвідомлення та самооцінки старшокласника для здійснення свідомого вибору професії. Інструментарій для визначення рівня вмотивованості старшокласника та робота з ним.

Тема 1.3. Вікові та психологічні особливості професійного самовизначення старшокласників.

Психологічні особливості раннього юнацького віку. Вплив розвитку свідомості та самовизначення на формування запитів до майбутньої професії та кар'єри старшокласника. Ключові фактори впливу на вибір професії у ранньому юнацькому віці. Формування кар'єрної мотивації старшокласника.

Модуль 2. Форми, методи та технології кар'єрного консультування

Тема 2.1. Форми, методи та прийоми кар'єрного консультування старшокласників.

Характеристика форм кар'єрного консультування (за кількістю учасників, тривалістю, змістом, способом організації тощо). Характеристика та особливості застосування основних методів та прийомів кар'єрного консультування в залежності від запиту та потреби. Доцільність та значення поєднання форм та методів кар'єрного консультування в роботі з старшокласниками.

Тема 2.2. Технології кар'єрного консультування здобувачів освіти.

Технології фасилітації, коучингу, менторства, індивідуальні консультації та супровід, стажування, участь у конкурсах, формування особистого портфолію тощо. Ключові маркери для кар'єрного консультування старшокласників (аналіз викликів та переваг обраної професії, формування індивідуального кар'єрного плану, навички пошуку роботи та його особливості, самовизначення та самоусвідомлення старшокласника). Сучасні інтернет ресурси та застосунки для професійного вибору.

Тема 2.3. Формування індивідуальної траєкторії професійного вибору старшокласника.

Принципи, етапи та інструменти побудови індивідуальної траєкторії професійного вибору старшокласника з урахуванням його здібностей, талантів, уподобань. Вплив актуальних потреб ринку праці та престижності професії на вибір старшокласника. Практичні приклади побудови індивідуальної траєкторії професійного вибору старшокласника та їх аналіз.

3.1. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Модуль 1. Теоретико-методологічні основи кар'єрного консультування

Тема 1.1. Поняття про кар'єру та характеристика її психологічної складової.

Завдання 1.: Складіть порівняльну таблицю двох класичних теорій кар'єри (наприклад, Д. Сьюпера та Дж. Холланда). Визначте, як кожна з них пропонує працювати з учнем, який «зовсім не знає, ким бути».

Завдання2.: Сформулюйте візитну картку кар'єрного консультанта вашого закладу освіти. Опишіть у ній мету вашої діяльності, посилаючись на нормативно-правову базу та ключові завдання реформи профільної школи

Тема 1.2. Мотивація старшокласників до вибору професії

Завдання: Проведіть мікро дослідження серед 3–5 учнів (або колег, що імітують учнів) за допомогою методики «Мотиви вибору професії». Проаналізуйте результати та виділіть провідний тип мотивації (внутрішня, зовнішня позитивна/негативна).

Завдання: Складіть перелік із 10 «провокаційних» запитань для бесіди зі старшокласником, які допоможуть розрізнити його власну внутрішню мотивацію від бажань батьків чи впливу соцмереж

Тема 1.3. Вікові та психологічні особливості професійного самовизначення старшокласників.

Завдання: Розробіть пам'ятку-пораду для батьків «Як підтримати професійне самовизначення старшокласника, не нав'язуючи власних нереалізованих амбіцій».

Завдання: Проведіть аналіз психологічного профілю (на основі наданого зразка анкети) та визначте, які саме вікові особливості (наприклад, потреба в автономії чи страх перед ЗНО) найбільше заважають конкретному учню зробити вибір.

Модуль 2. Форми, методи та технології кар'єрного консультування

Тема 2.1. Форми, методи та прийоми кар'єрного консультування старшокласників.

Завдання: Спроектуйте план-сценарій групової консультації (45 хв) на тему «Професії майбутнього: до чого готуватися сьогодні?», поєднавши в ньому ігрові методи та групову дискусію.

Завдання: Розробіть алгоритм експрес-консультації (на 10-15 хвилин) для ситуації, коли учень звертається з конкретним запитом: «Я хочу бути... (конкретна професія), але не знаю, які предмети мені підтягнути».

Тема 2.2. Технології кар'єрного консультування здобувачів освіти.

Завдання: Створіть навігатор онлайн-ресурсів (добірку з 5–7 посилань на сайти/додатки для тестування та профорієнтації) з короткими інструкціями для учнів, як користуватися кожним із них.

Завдання: Складіть структуру особистого кар'єрного портфоліо учня 10-го класу. Визначте 5 обов'язкових розділів, які допоможуть йому продемонструвати свої м'які навички (soft skills) та досягнення

Тема 2.3. Формування індивідуальної траєкторії професійного вибору старшокласника.

Завдання: На основі запропонованого кейса (опис здібностей, хобі та успішності конкретного учня) побудуйте карту індивідуальної кар'єрної траєкторії. Вкажіть: мету, необхідні ЗНО/НМТ, можливі заклади освіти та 2-3 варіанти професійного розвитку.

Завдання: Проаналізуйте актуальний прогноз ринку праці (на основі офіційних звітів чи сайтів пошуку роботи) та підготуйте коротку доповідь «Топ-5 затребуваних професій у нашому регіоні», яку можна використовувати при побудові траєкторії учня

3.2. ОРІЄНТОВІЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Модуль 1. Теоретико-методологічні основи кар'єрного консультування

Тема 1.1. Поняття про кар'єру та теорії кар'єрного консультування

1. У чому полягає різниця між розумінням кар'єри як зовнішнього суспільного явища та як внутрішньої психологічної характеристики особистості?
2. Які ключові завдання виконує кар'єрне консультування в контексті реформування профільної середньої освіти в Україні?
3. Які нормативно-правові акти регулюють діяльність кар'єрного консультанта в закладах освіти?
4. Охарактеризуйте одну з класичних теорій професійного вибору (наприклад, теорію Дж. Холланда або Д. Сьюпера) та її прикладне значення.
5. Яким чином сучасні моделі кар'єрного консультування допомагають учню адаптуватися до нестабільного ринку праці?

Тема 1.2. Мотивація старшокласників до вибору професії

1. Як співвідносяться поняття «загальна мотивація» та «професійна мотивація» у підлітковому віці?
2. Чим відрізняються внутрішні мотиви вибору професії (інтерес до змісту) від зовнішніх (престиж, зарплата)?
3. Які групи мотивів є домінуючими у сучасних старшокласників згідно з психологічними дослідженнями?
4. Яку роль відіграє сім'я та соціальне оточення як зовнішній чинник впливу на професійне рішення учня?
5. Як кар'єрному консультанту виявити нав'язану (псевдо) мотивацію під час бесіди зі старшокласником?

Тема 1.3. Вікові та психологічні особливості професійного самовизначення

1. Які новоутворення раннього юнацького віку є фундаментом для успішного професійного самовизначення?
2. Як рівень розвитку самосвідомості старшокласника впливає на реалістичність його кар'єрних домагань?
3. У чому полягає специфіка «кризи самовизначення» в 10–11 класах та як вона проявляється в запитах до консультанта?
4. Які психологічні чинники (темперамент, здібності, характер) є вирішальними при виборі напряму навчання в ранній юності?
5. Яким чином консультант може сприяти формуванню стійкої кар'єрної мотивації, а не просто вибору конкретного закладу вищої освіти?

Модуль 2. Форми, методи та технології кар'єрного консультування

Тема 2.1. Форми, методи та прийоми кар'єрного консультування

1. Порівняйте переваги та обмеження індивідуальної та групової форм кар'єрного консультування старшокласників.
2. У яких випадках доцільно використовувати активні методи консультування (ігри, тренінги), а в яких — інформативні (лекції, бесіди)?
3. Які існують критерії вибору методів консультування залежно від конкретного запиту учня (наприклад, «не знаю, чого хочу» vs «обираю між двома варіантами»)?
4. Як поєднання різних форм роботи допомагає забезпечити системний підхід до профорієнтації в школі?
5. Які методики діагностики професійних інтересів ви вважаєте найбільш валідними для сучасної молоді?

Тема 2.2. Технології кар'єрного консультування здобувачів освіти

1. Чим відрізняється роль консультанта-фасилітатора від ролі консультанта-ментора у роботі зі старшокласниками?
2. Як використання коучингових технологій допомагає учню самостійно знайти відповіді на питання про майбутню кар'єру?
3. Яке практичне значення має формування особистого портфоліо учня для його подальшого працевлаштування або вступу?
4. Назвіть 3–5 надійних інтернет-ресурсів чи застосунків, які можна рекомендувати учням для самостійного дослідження професій.
5. Які «маркери» успішного консультування свідчать про те, що учень готовий до складання індивідуального кар'єрного плану?

Тема 2.3. Формування індивідуальної траєкторії професійного вибору

1. Які основні етапи побудови індивідуальної освітньо-професійної траєкторії ви можете виділити?
2. Як збалансувати власні таланти учня та прагматичні вимоги сучасного ринку праці при плануванні кар'єри?
3. Яким чином «престижність» професії може заважати об'єктивному вибору і як консультанту працювати з цим стереотипом?
4. Як врахувати гнучкість траєкторії (можливість зміни курсу) в умовах швидкої зміни професійного середовища?
5. Проаналізуйте кейс: учень має високі здібності до математики, але хоче обрати творчу професію з низьким попитом на ринку — ваші дії як консультанта?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бернацька, Л. А. (2024). *Особливості профорієнтаційної роботи із старшокласниками в умовах воєнного стану*. (аналітична записка)
2. Глобоченко, К. (2024). *Впровадження інституту кар'єрних радників у школах: підходи до оцінювання ефективності*. *Академічні Візії*, № 36.
3. ГУРТ, Ресурсний центр (2023). *Кар'єрні послуги для молоді в умовах війни*. (звіт опитування)
4. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. Доступ: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
5. Охріменко, З. В. (2025). *Career guidance support for education seekers in wartime: innovative technologies*. *Актуальні проблеми в системі освіти*.
6. Фундація Олени Зеленської. «Індекс майбутнього»: професійні очікування та розвиток підлітків в Україні. (дослідницький звіт), 2025.
7. Хоружа, Л., Братко, М., Гриневич, Л. (2024). *Innovative trends in vocational*

teacher education: a career counselor for the New Ukrainian School. Continuing Professional Education: Theory and Practice, № 3 (80).

8. Шевенко, А. М. (2023). *Problems of training a professional guidance counselor for institutions of general secondary education. Вісник Кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття»*, № 1 (7).

9. Шевенко, А. М. (2024). *Тренінгова програма «Підготовка кар'єрних радників для закладів загальної середньої освіти» для підвищення кваліфікації педагогічних працівників*. ІТТА / НАПН України.

10. Assylzhan, I., Muratbekova, M., Amangeldi, D. та ін. (2023). *Intelligent System for Assessing University Student Personality Development and Career Readiness*. arXiv. URL: <https://arxiv.org/abs/2308.15620>

11. CARE: *Developing Career Guidance and Counselling Education for Ukraine*. Звіт тренінгу, 2023 (CARE / НАМК).

12. Career Hub (2023). *Онлайн курс з кар'єрного консультивання для освітян*. Career Hub. URL: <https://careerhub.in.ua/allprojects/career-counsellors-of-career-hub/>

13. Faruque, S. H., Khushbu, S. A., Sharmin, A. (2024). *A Natural Language Driven Career Prediction System for Computer Science Students*. arXiv. URL: <https://arxiv.org/abs/2405.18139>

14. OECD. *Transforming General Upper Secondary Education in Ukraine: Insights from International Experiences*. OECD, 2025. DOI: 10.1787/7c357ac4-en. Доступ: https://www.oecd.org/en/publications/transforming-general-upper-secondary-education-in-ukraine_7c357ac4-en.html

15. Ponomarova, N. (2018). *Problems of Career Guidance of Pupils in IT-specialties in Ukraine in the Social Context*. *ScienceRise: Pedagogical Education*.

16. Ponomarova, N. (2020). *Stages of the Formation of the Career Guidance System in Ukraine: historical retrospective*. *New Collegium*.

17. Rahman, M., Figliolini, S., Kim, J. та ін. (2023). *Artificial Intelligence in Career Counseling: A Test Case with ResumAI*. arXiv. URL: <https://arxiv.org/abs/2308.14301>